

mag. Andrej Vizjak, minister za gospodarstvo
Ministrstvo za gospodarstvo
Kotnikova 5
1000 Ljubljana

Ljubljana, 28. februar 2006

Predmet: Trajnostna energetska politika Evrope

Spoštovani minister Vizjak,

Razprave o novi evropski energetske politiki so v zadnjih dneh dobile pomembno mesto v politični areni, prav tako pa bodo tema pogovorov na spomladanskem zasedanju sveta ministrov, ki bo potekal 23. in 24. marca. Voditelji EU se strinjajo, da potrebujemo novo evropsko energetske politiko, ki bo odgovarjala na današnje izzive na področju energetike. Vsakršen poskus, da se oblikuje trajnostna evropska energetske politika, bo dobrodošel, vendar z zaskrbljenostjo ugotavljamo, da se trenutna razprava osredotoča na napačne teme.

S trajnostno energetske politiko se bojujmo proti spreminjanju podnebja

Razprava o novi evropski energetske politiki ne sme pustiti ob strani dejstva, da delujemo v svetu, kjer je spreminjanje podnebja realnost, ki se lahko sprevrže v katastrofo. To pomeni, da mora biti sprejeta strategija, ki bo poleg prispevka k doseganju zavez za zmanjšanje emisij iz prvega ciljnega obdobja kjotskega protokola, prispevala tudi k pomembnemu zmanjšanju emisij toplogrednih plinov po letu 2012. Najvišji predstavniki držav članic EU so kot osrednji cilj podnebne in energetske politike EU opredelili omejevanje dviga povprečne globalne temperature na manj kot 2 °C glede na predindustrijsko raven. Za spoštovanje tega cilja se morajo emisije toplogrednih plinov zmanjšati za vsaj 30 % do leta 2020 ter za 80 % do leta 2050 glede na leto 1990.

Postavimo učinkovito rabo energije in obnovljive vire energije v središče evropske energetske strategije

V svetu, kjer moramo omejiti izpuste toplogrednih plinov in potratno izčrpavanje naravnih bogastev, je naraščajočo rabo energije potrebno obravnavati podobno kot kriminalno dejanje: namesto, da iščemo poti za zadovoljitev naraščajoče rabe energije, moramo iskati poti za zatiranje povečevanja rabe energije. Po podatkih Evropske komisije lahko Evropa na stroškovno učinkovit način prihrani vsaj 20 % trenutno porabljene energije do leta 2020, s

čimer lahko prihrani 60 milijard evrov letno in ustvari milijon novih delovnih mest v Evropi¹. Primer Nemčije kaže, da lahko porabo energije za ogrevanje zgradb zmanjšamo za 50 % samo z izboljšano izolacijo zgradb! Te številke so močan argument v prid ukrepom učinkovite rabe energije, vendar menimo, da cilji komisije niso dovolj ambiciozni, ker so prenizki in niso obvezni. Potrebujemo obvezne in ambiciozne cilje učinkovite rabe energije za vse države članice. Zato vas pozivamo, da nacionalni načrt energetske učinkovitosti, ki se bo pripravljal v skladu z direktivo o energetskih storitvah, vsebuje zavezujoče cilje, ki bodo popolnoma zaobjeli potencial Slovenije za zmanjšanje porabe energije.

Evropska energetska politika mora prav tako vsebovati obvezne dolgoročne cilje za rabo obnovljivih virov energije, saj imajo le-ti pomemben potencial². Predlagamo cilj 25 % obnovljivih virov v primarni energiji do leta 2020 v EU, kar je popolnoma mogoče³. Pod tem splošnim ciljem so potrebni tudi zavezujoči sektorski cilji za električno energijo, toploto in promet. Direktiva o obnovljivih virih EU je izredno pomembna za doseg te ciljev. V času, ko se evropske vlade ukvarjajo s procesom liberalizacije trga električne energije, bi morala obnovljiva energija dobiti tako enakopraven dostop do omrežja, kakor tudi sredstva za finančno konkuriranje z ostalimi viri energije.

Jedrske elektrarne zaprimo, ker so okoljsko in finančno nespametne

Jedrska energija ne sme imeti prihodnosti v Evropi. Pri elektrarnah, ki delujejo na principu razbitja atomskih jeder, bo vedno obstajala nevarnost za resno jedrsko nesrečo. Poleg tega ostaja še vedno nerešen problem dolgoročnega shranjevanja in obdelave radioaktivnih odpadkov. Možnost uporabe nekaterih jedrskih materialov v ne-energetske namene bo vedno predstavljala grožnjo varnosti. Poleg tega jedrska energija ne more konkurirati na energetskem trgu brez ogromnih subvencij. Te subvencije ne zajemajo skritih stroškov odlaganja nevarnih odpadkov, zapiranja elektrarn ter stroškov zavarovanj za primer nesreče, ki še nikoli niso bili zadovoljivo vključeni v izračune. Jedrska energija na konkurenčnem energetskem trgu ne more obstati brez bistvenih subvencij vlad.

Odpravimo subvencije fosilnim virom energije in jedrski energiji

Prepogosto ukrepe za učinkovito rabo in obnovljive vire energije dojemamo kot drage alternative tradicionalni oskrbi z energijo. Njihovi nasprotniki so zmotno prepričani, da so v nasprotju z drugimi viri samo investicije v obnovljive vire in učinkovito rabo energije deležne subvencij. Vendar ti argumenti zanemarjajo neposredne in posredne subvencije namenjene jedrski in fosilni energiji. EEA ocenjuje, da so subvencije v starih članicah EU za trdna goriva znašale 13 milijard evrov, za nafto in plin 8,7 milijarde evrov ter za jedrsko energijo 2,7 milijarde evrov, medtem ko so obnovljivi viri dobili le 5,3 milijarde evrov. Poleg tega ponavadi niso upoštevani eksterni stroški proizvodnje energije iz tradicionalnih in jedrskih virov. Takšni eksterni stroški vključujejo stroške onesnaženja ozračja, zdravstvene stroške ter stroške jedrskih nesreč nad zneskom, ki ga krijejo zavarovalnice. EEA ocenjuje, da so eksterni stroški jedrske energije in fosilnih goriv v letu 2003⁴ znašali 40 – 70 milijard evrov, brez upoštevanja stroškov podnebnih sprememb.

¹ Zelena knjiga o energetski učinkovitosti: "Narediti več z manj". Junij 2005. European Commission, DG TREN. http://europa.eu.int/comm/energy/efficiency/index_en.htm

² Greenpeace je v študiji pokazal, da lahko obnovljivi viri energije pokrijejo polovico energetskih potreb Evrope do leta 2050. 2005. Greenpeace: Energy Revolution: A Sustainable Pathway to a Clean Energy Future for Europe. <http://eu.greenpeace.org/downloads/energy/EU25scenario2050.pdf>

³ 2005, Wuppertal Institut for WWF: Target 2020 - Policies and Measures to reduce GHG in the EU http://assets.panda.org/downloads/target_2020_low_res.pdf

⁴ http://reports.eea.eu.int/technical_report_2004_1/en/Energy_FINAL_web.pdf

Promet obravnavajmo kot pomemben del evropske energetske strategije

Promet mora biti pomemben del vsake resne evropske energetske politike. Danes je tretjina ocenjene porabe energije posledica prometa. Povsod po Evropi narašča število avtomobilov in tovornih vozil, kar povzroča gnečo na cestah, onesnaženje zraka ter zdravstvene probleme. Žal pa to EU ne preprečuje sofinanciranja velikih infrastrukturnih projektov. Menimo, da je ključna sprememba načina prevoza dobrin in ljudi potrebna že dolgo. Sprememba predvsem vključuje spodbujanje rabe javnega prevoza, promocijo nemotoriziranih oblik mobilnosti na krajše razdalje, razvoj intermodalnih centrov in vzpostavitev zavezujočih standardov učinkovitosti avtomobilov.

Kot je bilo poudarjeno zgoraj, morajo biti glavni elementi nove evropske energetske politike učinkovita raba energije, obnovljivi viri ter upravljanje prometa, medtem ko mora biti jedrska energija strogo izključena. Na to nakazujejo tudi rezultati pred kratkim izvedene raziskave javnega mnenja Eurobarometra⁵, ki kažejo, da samo 12 % evropskih državljanov verjame, da bi bil nadaljnji razvoj jedrske energije zadovoljiv odgovor na današnje izzive v energetiki, medtem ko 48 % prebivalcev EU daje prednost razvoju solarne energije. V luči teh zgovornih števil, vas pozivamo, da prisluhnete svojim državljanom in v prihajajočih razpravah delujete v dobrobit nas vseh.

S spoštovanjem,

Lidija Živčič, vodja projektov
Fokus društvo za sonaraven razvoj
Cesta na Roglo 17c
3214 Zreče
info@focus-ngo.org
www.focus-ngo.org

Vida Ogorelec Wagner, direktorica
Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj
Metelkova 6
1000 Ljubljana
info@umanotera.org
www.umanotera.org

Anamarija Slabe, strokovni vodja
Inštitut za trajnostni razvoj
Metelkova 6
1000 Ljubljana
info@itr.si
www.itr.si

v vednost:

- mag. Janez Božič, minister za promet
- Janez Janša, predsednik vlade
- mediji

---

⁵ http://europa.eu.int/comm/public_opinion/archives/ebs/ebs_247_en.pdf